

Klinik Akıl Yürütme ve Kanıta Dayalı Tıp

Bölüm 1

doi: 110.37609/akya.1222.c1023

Dr. Ekmel TEZEL

A.

Klinik Akıl Yürütme

Klinik akıl yürütme (veya klinik karar verme), bir tıp doktorunun hastaların tanı ve tedavi sürecinde çeşitli bilgileri analiz ederek, doğru kararlar almasını sağlayan bir düşünme sürecidir. Bu süreç, mevcut tıbbi bilgilerin, klinik deneyimin, hastanın bireysel durumu ve diğer önemli faktörlerin entegrasyonunu içerir. Klinik akıl yürütme, hastaların doğru şekilde değerlendirilmesi, tedavi planlarının oluşturulması ve sağlık hizmetinin kalitesinin artırılması için kritik bir beceridir.

Klinik akıl yürütme, problem çözme, karar verme ve kanıt temelli tıp gibi bileşenleri içerir. Bir doktor bu becerileri kazandığında daha doğru ve etkin tedavi kararları alabilir.

Klinik Akıl Yürütme Modelleri

Klinik akıl yürütme, genellikle birkaç farklı modelle açıklanabilir. En yaygın kullanılan modeller şunlardır:

1. Hipotez Testi Modeli:

Bu model, hastanın şikayetleri, semptomları ve test sonuçları üzerinden bir hipotez oluşturulup bu hipotezlerin doğruluğunun test edilmesine dayanır.

- **Düzey V (En düşük):**

- ▶ **Vaka raporları, uzman görüşleri veya teorik makaleler:** Bilimsel veri toplamaya dayalı olmayan, daha çok uzman deneyimine veya bir olayın tekil raporuna dayanan çalışmalardır.

2. Kanıtın Güvenilirliği:

- **Kanıt Güçlü (High):** En güvenilir ve yüksek kaliteli çalışmalardan elde edilen sonuçlar. Meta-analizler ve sistematik derlemeler bu kategoride bulunur.
- **Kanıt Orta (Moderate):** Gözlemsel çalışmalar, büyük kohort çalışmaları veya diğer randomize olmayan çalışmalar. Yinede, bazı zayıf yönler veya karışıklıklar olabilir.
- **Kanıt Zayıf (Low):** Örneklem küçükse, metodoloji zayıfsa veya çalışmaların bulguları tutarsızsa, kanıtın güvenilirliği düşer.

3. Kanıtın Kalitesi:

Kanıt kalitesi, genellikle şu faktörlere göre değerlendirilir:

- **Metodolojik Kalite:** Çalışma tasarımı ve uygulama kalitesi.
- **Veri Kalitesi:** Verilerin doğru ve güvenilir olup olmadığı.
- **Yorumlama Kalitesi:** Bulguların doğru bir şekilde ve anlamlı bir şekilde yorumlanması.

Sonuç olarak kanıt düzeyleri, tedavi yöntemlerinin etkinliğini belirlemek için kullanılır. Kanıt düzeylerinin sınıflandırılması, bilimsel alanda daha güvenilir kararlar almak ve klinik uygulamaları şekillendirmek için oldukça önemli bir araçtır.

Kaynaklar

1. Akobeng, A.K. Understanding diagnostic tests 1: sensitivity, specificity and predictive values. *Acta Pædiatrica*, 2007;96:338-341. <https://doi.org/10.1111/j.1651-2227.2006.00180.x>
2. Guyatt, G., Rennie, D., Meade, M. O., & Cook, D. J. Users' guides to the medical literature: A manual for evidence-based clinical practice (3rd ed.). McGraw-Hill Education. 2015.
3. Loscalzo J. (Editor). Harrsion's Internal Medicine. 21.Edition. McGraw-Hill Education. 2021.